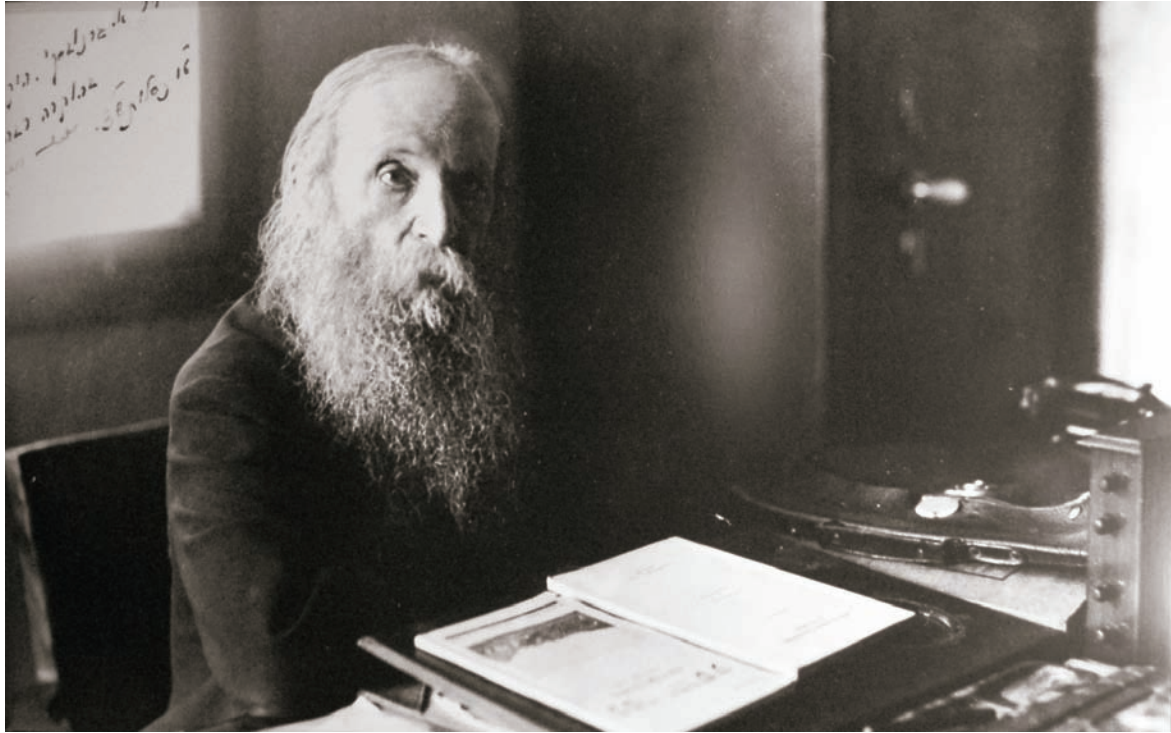

העמק לא חלום...

בסך הכול רציתי לצלם אחוזת קבר למרגלות הגלבוע

עודנו מדברים והצטרף אלינו אחד הגננים, שסיפר שהוריו כורדים וכי הכורדיות מאמינות במיילדות. מאחר שאולגה חנקין הייתה מיילדת, נהגו נשים לעלות אל קברה, להתפלל ולבקש בענייני פוריות. נהיית ואמרת: "מי אמר שאין יד גורל? החנקינים, אף על פי שהיו חשוכי ילדים זוכים שיפקדו את קבריהם".

בקדמת הקבר, המשקיף אל השדות הירוקים, הפוריים, המשתרעים מאופק עד אופק - נמצאים שישה עמודים ובהם כתובות שונות. על אחד מהם חקוק קטע מצוואתו של יהושע חנקין.

"...לפני שישים שנה ומעלה נתגלה לי ייעודי בחיים מטעם ההשגחה העליונה: גאולת הארץ לעמנו הכמה לה. מאוד דבקתי בייעודי זה... נתתי לבי לגאולת שטחים שוממים נרחבים. הלכתי בגדולות ובמועט לא הסתפקתי..."

למה שישה עמודים? - כל עמוד מייצג 100,000 דונם קרקע שנקנו בזכותו. לו רק יכול היה לעמוד כמוני כאן ולראות מה עשינו בעמק השומם של ימיו...

בפתח הגן הלאומי - קופה וקופאי. בימי החול החורפיים שקט כאן מאוד, אם מתעלמים משירת הצמרות המתפללות ברוח הקרה. אמרתי לקופאי שבאתי לפקוד את קבר הזוג ה"מלכותי". אמר לי: "אתה לא היחיד המבקר שם". הרמתי גבות. הרי לא היו להם ילדים. מי יעלה על קברם, מי? הבחין והוסיף: "אפילו אימא שלי". זה כבר היה מוגזם. סיפר: "כשהייתי ילד (וזה היה מזמן) אימא נהגה מדי פעם לקחת נר, סידור ומטפחת ראש, אמרה שהיא עולה להתפלל ולבקש ליד הקבר של יהושע. כעבור שנים, גדלתי, המורה בבית הספר סיפר מה שסיפר על אתרים בסביבה וגם על הקבר של החנקינים. יום אחד, כשאימא עמדה לעלות לקבר, כדרכה, שאלת: 'לאן?' אמרה: 'לקבר של יהושע'. שאלת: 'איזה יהושע?' ענתה: 'יהושע מהנתיך'. היא הייתה משוכנעת שזה הקבר של יהושע בן נון. בעדינות, כדי לא לתסכל אותה, סיפרתי לה שזה קבר של יהושע אחר, יהושע חנקין. 'מי הוא?', שאלה. אמרת: 'האיש שקנה את כל האדמות בעמק'. אמרה: 'כל - האדמות - בעמק???' אישרתי. אז אמרה: 'אוהו, הוא באמת היה צדיק גדול' - והמשיכה לעלות כדרכה".

את ההווה יורים עליי מכל הכיוונים, בכל העצמה, בכל הערוצים. בא לי לצעוק "דיייי!". את המחר מוכרים לי עטוף בכל צבעי הספין. איך לא הבחנתי שגן העדן (לא ההוא...) מצפה לי אם אך אצביע X X X. ואני, בסך הכול רציתי לגמור את החודש בשלום. מה עושים? בורחים לאתמולים. נוסע להנאתי בעמק, מימין מכחילים מימיו של מעיין חרוד. כיום גן לאומי מטופח שלעולם אזכור אותו כפי שהוא היה באמת: ערוץ צר מפלס נתיב בין קוצים ושיחי פטל, שכאשר הולכים במעלה הזרימה מגיעים אל פתח קונכייתי שבקרקעיתו מבעבעות בועות אוויר המגלות את הנביעה. בשקט של פעם אפשר היה לשמוע את השכשוך של המים הנובעים, כך מיום ברוא אלוהים את השמים ואת הארץ.

התכוונתי לעלות אל קברם של אולגה ויהושע חנקין, שתפסו אחלה מקום כדי לצפות בעיני רוחם אל העמק הירוק, שהוריק בזכותם. מול ים מבטיחי ההבטחות בגרוש, מוכרי הבשורות שלא ימומשו, הנה לנו מקום מנוחה אחרון של מי שבמקום להבטיח - קיים.